

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj
Négy hasábnál kevesebbet 5 kr.
Nagyobb terjedelmű és hosszabb
hirdetéseknél a kiadások a hirdetés
száma szerinti díj mellett a kiadások
előre fizetendők. Helyi hirdetések
díjától minden kiadómentesen
mentesül.

Nyitányban megjelent kiadás
minden példát 20 kr.
Hirdetéseket felvételre a kiadások
hivataltal, KUTASI I. könyv-
nyomdájában, valamint ZICHÉNYI
MAN II. könyv. Irodájában is.
Nem nélkülözhetetlenül
szükséges a kiadások nem vétel-
nek megjelölése.

Kéziratok vissza nem
adotnak.

A pozsegi szavak.

(r. e.) Ha az ember elővassa azokat a válaszokat, a melyeket a király adott Pozsegában a horvát s a zágrábi küldöttségnek, minden magyar zászló és cimere távolról, először is az a kérdés merül fel elmünkben, hogy ugyan minek volt az oldalán Tisza Kálmán, a magyar miniszterelnök?

Miért közhírré tették azt, hogy a nagy hadgrakolatok színterén éppen Pozsegát választották, vérmes reményű emberek meg voltak róla győződve, hogy ennek valami különös oka van és célja. A magyar király meg fog jelenni Pozsegában s a horvát alattvalók előtt nem csak erősen fogja hangoztatni Szent István államának sértetlen egységét és fenntartását, de egyszerűen erősen rendreutasításban fogja részesíteni a Staresevicistákat, oly rendreutasításban, a mely elegendő lesz arra, hogy a lázítóknak vakon hívó közpén egyszerre és mindenkorra kiabránduljon. Mert a király tud rendreutasítani, ha ennek szüksége nyilvánvaló; A r a d o n így utasította volt rendre a nemzetiségű igazatban oly tervekény oláh papokat! És amint ráfert a királyi dorgatórium ezekre, úgy lett volna helyén Pozsegában, hogy értett volna belőle S t r o s m e y e r is.

A mit azonban a király válaszolt, az éppen nem fog eljuttatni hatást grakoloni Stossmeijer és Staresevic s nem fogja kiabrándítani a cimere-téps és moeskoló, udri, udri-udákat gyűlöző horvát eszésekét, pedig a horvátok — kivált a határvidéken — annyira hívei a királynak (hogy ne mondjuk a császárnak,) miszerint még Magyarország ellen is a királyi terében bujgatóknak Ennyire elharapódzott kórral szemben vajmi kevés a horvát meggyéknek azt mondani, hogy csak az elérhetőre törekedjenek; hiszen mit nem tartanak azok elérhetőnek Bécs támogatása mellett?

Alig több a semminél azt mondani a zágrábi küldöttségnek, hogy az miködjék a saját hatáskörében, mikor a zágrábi hatóság nem tekinti a saját hatáskörében levőnek, hogy a Zágrábnak lakó, vagy csak által utazó magyarok személy- és vagyon-biztonsága felett örködjék. Ez megrovásnak nem megrovás és csak annyiban örvendetes válasz, mivel kedvezőlenebb a horvátokra nézve az egyenes biztatásnál, a helyesnél.

De hiszen a király szájába a kormány-elnök adja a hivatalos jellegű kijelentéseket. A mit a felelős kormány szükségesnek lát, azt a király ajkaira veszi. És minek van ott Tisza Kálmán Pozsegában, ha most, a regnicoláris bizottság tárgyalásainak küszöbén, csak ily semmit mondó enunuciációk azok, a melyek tanácsára elmondhatnak! — Egy biztató hangot tartunk Magyarországnak, egy királyi szót, sponogor-t, melyre a horvát tulkövetelők hajóját hajtó, reájuk nézve most oly kedvezőnek látszó szelek lecsillapuljanak, a melyre felismernék azon határokat, a mely határokig menniök szabad! Szomorú előjel, akár nem akart, akár nem tudott más szavakat adni a király szájába a magyar kormány elnöke, mint az elmondott szintelen és gyöngye kijelentéseket!

— Kiallításunk és a külföld. Kiallításunk fenyves erkölcsi sikerei közt a legnagyobb jelentőségű és legörvendetesebb bizonyára az, hogy a nyugati nemzetek közvéleménye, mely eddig sok tekintetben álnézeteket, sőt igazságtalan felfogást táplált hazánk kultúrterekével irányában, most országos tárlatunk alkalmából az igazságos megítélés medrére kezd átsapadni. A külföld sajtójának legtekintélyesebb közgelei a tisztelést és elismerést hangján szólának Magyarországot művészeti és tudományos fejlettségéről és komoly ipari haladásáról és a mit érni, annak most naponta örvendhetünk: az európai sajtók kimeríthetetlen elismeréssel árasztja el hazánkat és osztatlan ítéletével lelkesítlen sorozza nemzetünket az európai

kultúrnek közé. Ezek közt némelyek a t. tagtársam nézeteit magának a függetlenségi és 48-as pártnak tulajdonítják, vagy legalább úgy fogják fel, mintha olyan egyesülési hajlam a pártban, illelőleg annak egy számbavehető részében léteznék. Szólok továbbá azért, mert a jövő üresszágik meg előke levén az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártnak, a felzárolás és felvilágosítás kötelessége különösen rém háru, elvtársaink bizonyosan megvárva, hogy a felmerült hírekkel szemben tájékozást nyerjenek.

— Belföld. Az árverések. A pénzügyminiszter által elrendelt augusztusi tömeges árverések nem fogantatottak. A sajtó nemese kötelességet teljesített, hogy az embertelen rendelet ellen tiltakozott. Nyilván szeptember 13-án a szomorú órában, met eziránt az előintézkedések megindultak. A tömeges árverések ép úgy tönkreteszik a szőlőtermelő vidékeket szeptemberben mint tönkretettek volna augusztusban.

— Poroszországban a lengyelek kiűzése meg nem fogyazott brutálisással folyik tovább. Pozenből és a szomszagos tartományokból több mint negyvenezer embert üttek ki eddigéig. Mint egynehány újonnan jeleutett esetből látjuk, ez a barbár kíméletlenség egyformán terjed ki magukban álló teatletien öreg nőkre és apró leleuczymerkekre is. Hogy civilizált allamban ennyire lehessen melózni korunknak nemesebb jögelvetei és a humanitás követeléseit, ki gondolta volna lehetségesnek? De az általános műveltségi és emberieségi tekinteteken kívül van e dolognak más oldaluk, melyek kormányzatunkat közvetlenül is érdekli. A porosz kormányzat rendszabályai kiterjedtek úgy látszik minden lengyelre, ki nem Poroszországban született, bármily rég telepedett volna le. Így például kiűzötték olyanokat, kik több mint negyven év óta egy helyen laktak. A kiűzöttakk között már nagyon számosan vannak olyanok, kik az osztrák-magyar monarchia területén születtek. Most hova fordítanak ezek segítségért? A berlini osztrák-magyar nagykövetség, melyhez a legtöbbben fordulnak, valóban hallatlan cynissal viselkedik a boldogtalank iránt, kiket durva önkény hirtelenlét fosztott meg existenciájuk feltételétől. Olyanoknak, kik azt kérik tőle, hogy közbenjárásával legalább némi baladékat eszközöljön ki, a derek nagykövetség hivatalos ünnepélyességgel írásban azt feleli, hogy intézzék kerelmüket egyenesen a porosz hatóságokhoz. Rózsás kedvökben lehetnek a nagykövetség urat, hogy szerencsétlen üldözötteket, kiket mint a kutyákat kergetnek országról országra, ilyen kegyetlen viccezzel tudnak megvigasztalni. A dolog talán meg sem áll csak annyiban. Nem-e a berlini nagykövetség kötelessége az, hogy mindenesetre azoknak érdekeit védelmezze, kik az osztrák-magyar monarchia egyik vagy másik államának állampolgári kötelekebe tartoznak? Vagy az urak csak azért vannak ott, hogy negyszerű ízetéseket elvezek és a berlini társasélet gyönyöreit fenéig szűcsöljék? Mert hisz a nagy politikában úgy sincs egyéb dolgok, csakhogy a hatalmas nemzet kancelliar előtt földig hajogjanak. Mint már jelentve volt, a galicizai lengyel képviselő, ha majd a reichsrath összeül, interpellációt intéznek a tárgyban az osztrák kormányhoz. De nem ártna, ha náunk is némi figyelmet szentelne nek a dolognak.

— Külföld. Pozenből jelentik, hogy a lengyelek kiűzését még mindig nagy erejűvel folytatják. Tegnapelőtt kiutasították Wajdaloicz osztrák alattvalót, aki 1845 óta lakik Pozzenben, szintegy kiutasították Krzsezkowski kereskedőt. — Anglia és a porta. A porta elvben elfogadta, hogy Angliával közösen oldják meg az egyiptomi kérdést, a tárgyalások alapján azonban követeli, hogy állapítsák meg a határidő, amikor az angolok kiűrik Egyiptomot és hogy az 1841-ki fermán és szerződés a szerződéses hatalmak elé terjesztessék jóváhagyás vegett. Wolff erre vonatkozólag instrukciókat kert. — A nemzetközi távirda-értekezlet befejezte a szabályokat tartalmazó javaslat második olvasását és elfogadta azon főtteleket melyeket Brazília a távirati illetekek lezállítására nézve köött ki.

Irányi Dániel nyilatkozata:
Irányi Dániel nagyerdeki nyilatkozatot tesz köze az „Egyetértés” tegnapi számában az ellenzéki pártoknak tervezett szövetsége tárgyában.

Adjuk belőle a következőket:
Távol a fővárostól s ide-oda utazgatván, csak ma szólhatok ama indítványhoz, melyet Hoitsy Pál t. képviselőtársam választóhoz intézett beszámoló beszédében a mérsékelt ellenzékkel való egyesülés tárgyában tett. Szólok pedig azért, mert mint több fővárosi lap-

ból látom, ezek közül némelyek a t. tagtársam nézeteit magának a függetlenségi és 48-as pártnak tulajdonítják, vagy legalább úgy fogják fel, mintha olyan egyesülési hajlam a pártban, illelőleg annak egy számbavehető részében léteznék. Szólok továbbá azért, mert a jövő üresszágik meg előke levén az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártnak, a felzárolás és felvilágosítás kötelessége különösen rém háru, elvtársaink bizonyosan megvárva, hogy a felmerült hírekkel szemben tájékozást nyerjenek.

E kötelességnek megfelelni kívánván, tehát tudatom pártunk tagjaival, hogy a mérsékelt ellenzékkel való egyesülés eszméje általában, annál kevésbé pedig oly alapon való egyesülés, a minőt említett t. barátom megpinditett, a függetlenségi és 48-as párt körében soha meg csak szóba sem került; annál kevésbé pedig fogadtatt el, vagy pártoltattott, sőt tudtommal a körön kívül sem szelözöttetett az üresszág végéig, a meddig t. i. a párt tagjai együtt voltak. En legalább ilyesmivől soha egy árva szót sem hallottam. Közötté a vajjon Hoitsy Pál t. tag ársam tervét előre valakivel, akár azóta, akár már előbb, azt nem tudom, anyai bizonyos, hogy a párt nem tárgyalta, sőt arról, mint testület, tudomásom sem birt. Annál fogva t. képviselőtársam csak mint egyes képviselő szólhatott s valóban csakis mint ilyen szólott választóhoz, a miert is a lapok ama következtetése, mintha t. tagtársam a párt nézeteit fejezte volna ki, vagy legalább, mintha hasonló egyesülési hajlam pártunkban léteznék, egészen alaptalan. Nem létezik tudtommal és remélem nem is fog kelekenni.

Mi, valamint eddig tettük, úgy ezentul is készek vagyunk az ellenzék másik részével esztől-estire érintkezni, egyes kérdésekre, melyekre nézve elveink megengedik, úgy a kormány irányában követendő eljárásra is, meggyezni, de elveinkből, különösen pedig alapelveinkből engedni s ezek árán olyanokkal egyesülni, a kik közönséges alapon állnak, nem fogunk soha. Az ország függetlensége pedig, tehát a közönségek, az összes közönségek előresé ilyen alapon, pártunknak mondhatni fő letalaja.

Azt mondta t. tagtársam Gyomán, hogy ennek a mostani kormányzat, mely az országot úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben az orvny szeléhez sodorja, megbuktatása az ellenzéknek legelő kötelessége. Tökéletesen igaz van. Legelső kötelességünk igenis, csak hogy nem elveink árán, hanem azoknak zászlaja alatt. A kormány megbuktatása ugyanis nekünk csak eszköz arra, hogy elveink diadaira jussanak.

Nem szenved ugyan kétséget, hogy a mostani kormányzás mellett a nemzet hovatovább szégyényedik s az erkölcsi romlás hovatovább terjed. De vajjon — eltekintve a programhoz való hűség erkölcsi kötelességétől — remélhető-e, hogy a közjogi alapon álló ellenzékkel, főelveink árán való egyesülés esetén egy az könnyebben sikerülne a kormányt megbuktatnunk, mint a nélkül, más meg, képe ek lennekk-e az ország pénzügyeit rendezni s anyagi jólétet felvirágoztatni? Véleményem szerint sem az egyik, sem a másik célt nem sikerülne elérnünk.

A kormány megbuktatását nevezetesen azért nem lehetne könnyebben eszközölnünk mert zászlóknak elhagyásával az elvekhez ragaszkodó választóink bizalmát magunk iránt megingatnók, sőt talán a legtöbb kerületben egyenesen elvesztenők, a kormány párt bizonyosan nem mulasztván el a támadt bizalmatlanságot meg fokozni, mondván: lám ezek sem jobbak ám náunknál, ezek is fuzionáltak közönséges alapon. I r á n y i következéleg fejezi be nyilatkozatát:

Am vegye fel a mérsékelt ellenzék programjába az önálló vánterületet, s azt, a mit a hadsereg nézve kívánt t. tagtársam, én és minden elvtársunk örülni fogunk rajta s támogatni fogjuk a mi célunkat előmozdító törekvését: de programunkból mi nem engedhetünk semmit, nem különösen az ország függetlenségére vonatkozó pontból, meg ha ez áron mindjárt kormányra juthatnánk is. Nem csak mert ezt választóinknak tett fogadásunk tiltja, de mert tiltja erősmeggyőződésünk is, mely szerint, ha lehet is a jelen közjogi alapon a mostani kormánynál jobban kormányozni de jól kormányozni, az ország pénzügyeit rendezni, anyagi jólétet kelően fejleszteni s jóvőjét szilárd alapokra fektetni nem lehet.

Ha a magyar országgyűlésnek nem felelős külügyér vezetné a magyar és osztrák állam ügyeit, az ország oly bonydalmakba és oly áldozatokba sodortathatik, melyek annak fenmaradását, jövőjét kockázra tehetik Bizonyosság az orosz-török háboru után Bosznia és Herzegovina elfoglalása.

Ha nem egészen magyar a mi hadsere-

günk, nem áll nemzeti zászló alatt, nem tesz esküt a törvényekre s nem a magyar országgyűlésnek felelős miniszter rendelkezik vele, sem szabadságunk, sem függetlenségünk nincsen biztosítva.

Ha külön vánterületünk lenne is, de kereskedelmi ügyünk nem lenne mindenben önálló s nem köthetnénk függetlenül Ausztrián kívül más államokkal is vám- és kereskedelmi szerződéseket, akkor sem iparunk és mezői gazdaságunk, sem szárazföldi és tengeri kereskedelmünk nem fejlődhetnék szabadon. Hát ha még, mint azt Gaál Jenő megengedi, a vánterület Ausztriával fenmaradna és csupán a vánterületet osztanók meg egyenlő, akkor a kincstár jövedelme nagyobb lenne ugyan, de az ipar csakugy tengődne, mint eddigéig, a vánterületen többlet bizonyosan más czelekkra fogván fordittatni, mint az ipar emelésére Szovál, ha nem jut az ország az önállóság minden elemeinek birtokába, akkor sem anyagi felvirágozása, sem állami léte, jövője nincsen biztosítva. Azért kívánjuk mi állhatatosan az önálló kül- és hadügyet s önálló kereskedelmet és pénzügyt egyszerűen. S e feltételekből nem engedhetünk el semmit, akármiyen kevésbé remények fejében, annál kevésbé oly kesegyetesre, a melynek semmi megbízható alapja nincsen s a mely, míg a hazának nem használna, pártunk tekintélyét, jövőjét hosszú időre tönkretenné S azért hiszem, sőt meg vagyok győződve, hogy a függetlenségi és 48-as párt továbbá is rendületlenül ragaszkodni fog alapelveihez biva ezeknek igazságában és jövőjében, sőt remélem, hogy maga Hoitsy Pál t. barátom is befogja látni tervének helytelen és czéltalan voltát s továbbá is velünk együtt fog közdöni programunk valóstítása érdekében. Meglehet ugyan, hogy még sokáig kellend küzdenünk, de jussom eszünkbe, hogy ósniak századokon keresztül küzdötték és pedig csaknem reménytelenül a nemzet jogait és hogy nekünk, fiainknak, nem szabad, kétségbeesve a közel siker felett, a bár távolabb jövőbe kitolt teljes diadalt kockázatnunk. Egyébiránt ki tudja, a mit ma sokan igen távol levőnek tartanak, azt a körülmények hoiap közlünkbe hozhatják. Csak kitartás és erély, erély és bizalom és semmi megalkuvás!

A közjogi alapon álló ellenzékkel tehát ezután is választve ostromolni fogjuk a kormányt, de egyesülni vele nem. A jog, az igazság, a történelmi mult, a nemzet érdeke a mi részünkön van; ók jöjjenek tehát hozzánk, szívesen látjuk őket zászlónk alatt, mi nem méhetünk hozzájuk s menni nem fogunk. Nec possunus, nec volunus.

Szent célra.

Debreczen városának jog-, pénz- és háztartás-ügyi bizottsága tegnap ülést tartott s azt véleményezte, hogy a tanács ajánlja a közgyűlésnek, miszerint az erdélyi magyar közmívelődési egyesület javára adjon a legmagyarabb városunk 5000 forintot, meg pedig 1886-tól kezdve, évi 1000—1000 forintos részletekben. Véleményeztetett továbbá, hogy ne könyöradományok gyűjtésénél, de indítassék közreműködésével, a városi bizottsági tagok közreműködésével. Ezen helyes vélemény érvényesítésétől a leguagyobb eredményeket várók. Ugyanezkor értesitettek bennünket arról is, hogy K o n y á r, Biharmegyében közlünkben fekvő derék községe 100 forinttal az E. M. K. E. tagjai közé lépett, a konyári olvasó-egylet pedig egyik r. k. közgyűlésén, saját pénztárából 10 frtot szavazott meg ezen szent nemzeti ügy előmozdítására. Kézakarva állítjuk egymás mellé a kis Konnyár és a nagy és hírneves Debreczen példáját, mert bár az érdemelt nem az összeg nagysága határozza meg, de az összeg meghatározásában Debreczennek tekintenie kell saját méltóságára is. Adakoztunk a multak, midőn, szabadság-szoborra, 1000 éves ünnepélyre, Szt.-István szoborra áldoztunk, de a midőn magyar nemzeti eszmeink feltett vedvénárát Erőlyt erősítjük s egy idegen loboogó viselő bástyájára segítünk feltűzni a régi loboogót, akkor a jövő, saját nemzeti jövőnk kívánja áldozatunk fillereit. Debreczen tanácsának követnie kell a jog és pénzügyi bizottság nemes példáját, a közgyűlésnek pedig eifelődni nem szabad, hogy a jó hír mily nagy kincs egyeseknek ugymint városunknak s így Debr régi jó hírenek mérvében kell, hogy lépjen az

árulnának. Bádógos utca a kiközveendő, az ott levő ócskaúru vásár rondsága azonban a fehéruemű árusok piacának a rózsárról idehelyezésével ellensúlyozandó lenne. — A kis piacz marad, ugy, a mint van, a zöld-segpiaczzal együtt (csapóutczán). A gyümölcs-félék s faszékások árucikkjei kicsinyben szinten maradnak. A gyümölcs-félék közül különösen a dinnye nagyban (szekerenkénti) elárúsítására Péterfia utcára, a Török Gábor háztól a kutig eső terre helyeztetik. A főterikofasátrak haladéktalanul eltávolítandók, s helyükbe csinosabb vásznosátrak állítandók. A bérkocsisok a javaslat szerint — három, a város központján levő helyen állítandók fel, s talajuk kiközve, csatornázza, tisztán tartandó. — A fontos és nagy figyelemre méltó javaslatot az illető bizottság a tanácsnak adja megvitatás végett.

* A főiskolai énekkar tegnap tartá meg saját helyisegeiben évi, alakuló közgyűlést. Tiszt. Mácsai Sándor elnöksége ur adózi a csaknem teljes számban összegyűlt tagokat, a tagok pedig ösztöne örömmel veszik tudomásul, hogy Mácsai Sándor az ének-karnak oly hosszú időn át buzgó, jeles és általán igen szeretett vezére akad. Ének- és zene-tanári minőségben megállandósított. A gyűlés — mint rendesen úgy is — az ének-kar céljához s rendeltetéséhez képest a legszebb egyetértésben és összhangban ment végbe. Választmányi tagokká választották: a tenore primo szakban Csák Aladár 3. th., a tenore sebundo szakban Bod Ferencz 4. th., a basso primo szakban Szabó János 4. th., a basso sekundo szakban Kassay Béla 1. th., az ének-kar részéről pedig Szabolcska Mihály 4. th., jegyzőre választották Csák Emil 4. th. Protokollorokká lettek a tenore sekundo szakban Pozsonyi Gábor VIII. d., a basso primo szakban Nagy Gyula 2. th., a basso sekundo szakban Beniske Lajos 1. th. A tenore primo szakot Mácsai ur fogja vezetni. Zászlótartóvá választották Tóth István 2. th. Midőn ezt a t. közönség tudomására hozom, tolmácsolom egyszersmind ének-karunk azon óhaját, hogy a t. városi közönség tartsa meg egyetünk irányában ezután is eddigi érdeklődését és jó indulatát. Az ének-kar nevében Csák Emil egyteli jegyző.

* Ügyvédi kamara. A debreczeni ügyvédi kamara által közhurte tetetik, hogy Kovács Sándor h.-börzsményi és Brúnauer Mihály szolnoki ügyvédek a kamara ügyvédi listájába felvettek. Kelt Debreczenben az ügyvédi kamara választmányának 1885. szept. 7-én tartott üléséből.

* Harcz a bucsusokkal. Margittáról írják a következőket: Hallatlan eset foglalkoztatja jelenleg városunk lakosságának minden rétegét. Folyó hó 9-én este bucsu-járók jöttek visszafelé Pócsról. Azt gyanítván a pénzügyörög, hogy az ájtatoskodó hívek szűz dohánnyal hoznak magukkal, kimentek eléjük az ugynevezett „Barány” korcsmáhos. Elmlített nap este 8 óra tájban a bucsusok csakugyan megerkeztek, számar mintegy háromszázan, többnyire nők és kevés férfi. A fiúnczok előbb álltak, felszólítván őket, hogy ami dohánnyal visznek,

adják elő. A bucsusok mit sem adtak e felszólításra sőt indignálódva — neki estek a pénzügyörögnek s kezdtek őket ütlegelni. A három fináciz nem állotta a dicsőséget, megfutott s elbújt a korcsma valamelyik zugába. Bucsusaink pedig, mintha mi sem történt volna, mentek tovább. Szerencsétlenségükre közelben két csendőr cirkált Fabján és Harmath urak személyében, kik csak hamarosan a történet után találkoztak M. Péter jó tenyeres-talpas szemlésszel. Fel akarták tartóztatni ismét a tova vonuló bucsusokat. Rájuk kiáltott Péter szemlésszel a „király nevében”, hogy álljanak meg s adják elő a csempészett dohánnyal. A felszólításra hatalmas közpör volt a felelet s nem gondoltak vele, hogy Péter volt az első szent, csak röpült a kő szemléssz ur felé s hátrára a ta krisztus, hogy a terjedelmes test már alig állott lábán. Fáján csendőrt is körülfogták, hogy már nem tudott mit csinálni. Ekkor Harmath csendőr sem vette tréfára a dolgot, hanem lőtt — háromszor egymásután, mire nagy jajveszékélés támadt, mert egy örege asszony rögtön szörnyen halt, vagy 14 egyén megsebesült, még pedig egy érdekes állapotban levő asszonynak egyik golyó arczát furta át, fogait összetörve, nyelvét elszakítva. Kórházba szállították. Híre jár, hogy azóta már három egyén halt volna meg, kiket utközbem ért el a halál. Az itt elhunyt 10 én délután 5 órakor boncolták föl és temették el a városházától, a hol 139 bucsus van letartóztatva, kiknek kihallgatásuk ma vette kezdetét. A letartóztatottaknak helybeli, jó szívű emberek hordanak élelmet. Szomorú beszűjárás volt ez nagyon. Csempésztek-e valóban dohánnyal? Azt a vizsgálat talán ki fogja deríteni. Valamint azt is, ki volt a hibás voltaképen s kit terhel a kiöntött vér.

* Még egy „Bika”-t fogtunk! Az első a főtéren emelkedik czifra külsővel, czélszerűen berendezéssel. — Ez a fogadó. Ot évig építettek, még sem lett belőle olyan épület, aminőt felmüllőlől bármely ba lga ember tudna építtetni. A Másik a füveskert-utczán a nagytéplom mellett emelkedik, jobban mondva roskadozik; mert ime a nagy költség felépítetté a gazdasági tanintézet új épületének voltzatából a gerendákat egymásután szedik ki, miután a korhadat anyagok nem nyújtottak biztonságot, s ez épületet beomlással fenyeget. — Hallatlan eset az, hogy két éves épületnél már tetemes javítások legyenek szükségesek biztonsági szempontból! Hogy aztán ily esetben a hanyag építőkön van biznóságban, a város pedig kétszer is épített fel egy épületet; az még hallatlanabb. S az ilyenekről hallgatnak a krónikások a városi közgyűlésen!

* Helyi rövid hírek. A színház folyosóknak festése holnap már kész lesz. — A zótósfogató egyik paripájának lába megbicsaklott s alighanem mássikkal kell pótolni a kiállításra. — Veszett eb. Tegnap d. u. keses-utczán a mezőrendőrség által egy veszet kutyá semmisített meg, mely Molnár József nevű egyet karján megmárt. Azonkívül 3 macskát s 2 más megharapott ebet is meg kellett semmisíteni. — A 16. huszárezred lovai közül e hó 18-án több kisajátított ló fog a városház előtt elárvertetni.

* Kinevezések. Ugy értesülünk, hogy Simonffy Antal, helybeli aljárásbíró ur P. Ladányba, Gajzágó kir. alügyész ur pedig H. Nánásra járásbírákká nevezetnek ki. * Az erdélyi magyar közművelődési egyesület dolgában szép buzgalmat fejt ki főiskolánk. Legújában Tüdős János fog. igazgató tanár ur, a beiratások alkalmával, krajczáronekat, 70 forintot gyűjtött össze e szep czéla a tanuló ifjuság körében. Ezen összeg a tanári kar a tanév folyamában 100 forintra igyekszik növelni s midőn ezen összeg együtt lesz, főiskolánk derek ifjusága alapító tagul iratkozik az erdélyi magyar közművelődési egyesületbe.

* Közönetnyilvánítás. Mindazok, kik elhunyt ferjem f. hó 13-án végbement végzettségételen jelen voltak s részvétők által ezen mérhetlen fájdalom enyhítéshez hozzájárultak, fogadják e helyen is őszinte szívből jövő köszönetemet. Öv. Szentpétery Ferencz szül. Meszáros Erzsébet, öz. kisköru gyermekeim nevében is.

* Piac. Városunk mérszársekeiben mártól kezdve e hó 23-ig a husára 38, 42, 44, 46, 48 krban van hivatalosn megállapítva. — A terménypiaczon jegeztetnek: Buza 6.00—6.30, kétszeres 5.00—5.50, rozs 4.80—5.10, árpa 4.60—5.00, zab 5.00—5.30, tengeri 6.00—6.80, kőies 5.50—6.00, szalonna 56.00—60.00, haj 56.00—60.00.

* Hazánk s a külföld. — A püspök ur. A pécsi székesegyház ügye a főváros művészi körében általános megütözést keltett. Tudvalevőleg Dulán s zky Nándor püspök a régi román stíly dómot a saját költségén restauráltja s az építési munkálatokat 70,000 frtért egy bécsi híres művészre bízta, mert Dulánzsky egyszerűen kétségbe vonja, hogy a hazai művészek képesek lennének a feladatot teljesíteni.

— Egő börtönök. Szekesfehérvárott a megyeház épülete, melyben sok rab is volt elhelyezve, leégett. A tűzről következtek irják: A nagy monstre megye ház épület háta mögött a csatornaparton húzódik a hosszú börtönépület. 6 óra előtt, midőn a tetőről az első füstgomoly kilt, a börtönörök a vész jelzésére kisütköztek feyvereiket. Csakhamar kongatni kezdtek, mire óriási neptömég futot össze. Percz müve volt, hogy a 20—25 öles hosszú épület lángba boruljon — a tűz kitérősekor a fogházfelügyelő rögtön a kaszárnyába szaladt

katonaságot, honnan két század gyalogságot hozván magával, a börtönök felnyitották s a felelőtlen szorongatott rabokat az udvarra vezették, hol őket a katonaság körbefogta, a veszélyesebbeket pedig a kaszárnya börtönébe vitték. A megérkezett túrlótság az óriási laug góló területtel szemben majdnem tehetetlenül vált s daczára minden erőtesítésnek az egész épület tetőzete, míg csak a pusztító elem tápot talált, leégett. A padláson sok szalmanem-rabmunka, valamint a főispánnak tetemes mennyiségű szénája bent égett. Általános a meggyőződés, hogy a tüzet valamelyik feyencz csinálta, eddig érthetetlen módon, talán még órákkal előbb arra számítván, — hogy a tűz éjjel tör ki s így a zavarban megszökhetnek. Erős veszélyben forgott maga a két emeletes nagy épület is, mely már 1858-ban egy izben leégett.

— A királyi Pozseggában. Maseg, kosztjavicza polgármestere, kezdetben nem vállalkozott arra, hogy a hódoló küldöttséget Pozsega vezesse. Végre elhatározta magát, ő feléje azonban — egy zágrábi lap szerint — így szólott volna Maseghez: „Örvendek, hogy daczára ösmeretes terrorizmusoknak, mégis bátorodott eljőnni!” — A hadgyakorlatok elől folynak. Döntőnközi gyanút: Hollán Ernő tábornagy, Koch tábornok, Petrovics ezredes, Claire Gyula alezredes, a lovasság részese Krieger hammer altábornagy, Guttemberg ezredes, Laky alezredes, Tarukulja vezérkari százados és a hadkiegészítő kerületek parancsnokai fognak működni.

* Törvéyszék. — Az oláh irredenta. A marosvásárhelyi kir. törvéyszék dícséretes erélyvel nyomozza az oláh forradalmi proklamáció szerzőit. Tegnapelőtt Tóvis felől tizenegy gyanusított román papot kísérték a marosvásárhelyi kir. bünyenyítő törvéyszékhez.

— Ellélt ügyvéd. Erdekes jogesetet tárgyalat 10-én a b.-gyarmati kir. törvéyszék büntető osztálya. G. Gy. ügyvéd sikksasztással volt vádolva az 1874. évi 34. törv.-czikk 48. §-a alapján, mivel a megbízója részese behajtott pénz egy részét saját költségeire visszatartotta. Az említett törvény végrehajtása tárgyában 1879. május 1-én 4544. sz. alatt kibocsátott igazságügyminiszteri rendelet értelmében hasonló szabványok törvéyszékek által polgári uton, az egység megkísérlésével, hozandók tisztába, s ha a panasz jogos es egység nem jön létre, a törvéyszék határozatal kötelezi az ügyvédet a visszatartott pénz-réghajtás terhe mellett kiiszólgáltatására. A védő F. F. ügyvédnek az idézett miniszteri szabályrendeletre alapított érvei daczára a kir. törvéyszék vádlottat, a polgári ut mellőzésével, a sikksasztás büntetésben vétkenek mondotta ki, és másfél évi börtönre s politikai jogainak 3 évi elvesztésére ítélte.

— Erdekes sajtóper fog tárgyalatni az aradi esküdtszék előtt e hó 23-án. A vádló Karacsony Dániel, hődmézvársárhelyi lelkész, a vádlott pedig Kovács József téglyagyáros, a hődmézvársárhelyi függetlenségi párt elnöke. Ez ügyben már a folyó e. január havában a budapesti esküdtszék döntött s a vádlottakat a bec díetsérés és a rágalom vádjai aól fölmentette. A kuria azonban a vádló által benyújtott semmisségi panasznak helyt adva, az eljárást megsemmisítette s az igazságügyminiszter ez új esküdtszék tárgyalás megtartására az aradi esküdtszékét delegálta.

* Közgazdaság. — Az üzleti veszteségek elleni biztosítás eszméjével egy idő óta behatóbban foglalkoznak és pedig nemcsak a lapok, hanem a biztosítási körök is, sőt az utóbbiak már vizsgálat tárgyává tettek, lehetséges volna-e a fizetésképtelenség elleni biztosításnak, mint üzletágak szervezése s a biztosító társulatok üzletkörébe való beillesztése. A vizsgálat eredménye negatív volt s az a hir, hogy egyik-másik társulat e biztosítás-nemet közelebb fölveszi, minden alap nélkül. Az eszme keresztülvitelt akadályozza egyszerűen az, hogy az üzleti veszteségek elleni biztosításra éppenegyel nem található csak hozzávetőleg megbízható számtani alap is. Felületes becslés alapján, tudjuk ugyan, a kézműárúzet nagyobb czéjei részéről nyitott árúhitel alapján, hogy az említett üzletágban, mely a legriszikásabb, egy évben az átlagos veszteség az aruforgalomhoz viszonyítva, mintegy két százalékot tesz, valamint, hogy a behajtható kvóta a hitelező-egylet adatai szerint a zenvedővé lett követelések 40 százalékára tehető ug, hogy a voltaképi veszteségi hányad az évi forgalom 1/4-1/2 százalékára csökken, hanem ez egyoldalú s változó adatok alapján szolid biztosítást nem lehet kötni. Már az is számba veendő, hogy minden üzletágban a veszteséviszonyok mások, még inkább pedig latba esik az, hogy e viszonyok az időleges konjunktura, a részleges vagy általános válság szerint kiszámíthatlan merőben változnak s ezenkívül figyelembe veendő, hogy ily biztosítás létezése mellett könnyen fejlődhetik a hajlam arra, hogy a könnyelmű vagy csalárd hitelezés utján a biztosítás jogosultán hasonlóval kiaknázassák. Döntő alapelvül veendő e részben, hogy a jó követelések nem fognak biztosítatni, a rosszak vagy létségek pedig biztosításra el nem fogadtatnak. Biztosító társulat, mely fizetésképtelenségük kellekeit fenn akarja tartani, e biztosítás-nemet épny oly kevéssé fogja meghonosítani, mint ahogy tesszük valamely életbiztosító társulat nem fog életbiztosítást kötni az illető egyén orvosi megvizsgálatása előtt. A mit pedig jól fundált részvénytársulat nem tehet, azt még kevésbé

teheti kölcsönösségei szövetezket, mint a hogy azt kereskedői körökből javasolják. Ez utóbbi esetben az eredmény az lenne, hogy a biztosítottak, kik ez idő szerint a szükséges elővigyázat mellett a lehető legkisebb mértékre szorítják le veszteségeiket, kölcsönösségi szövetezkes mellett rend szerint a legnagyobb veszteségek krótát fognák viselni, mely egyáltalán az árúizletben előfordulhat.

— Budapesti sörtesvásár. Kőbánya szept. 14. Az üzlet élénk. — Magyar urasági öreg nehéz 44.—45.—frtfg, magyar urasági fiatal nehéz 47.50—48.—frtfg, magy. uras. fiatal könnyű 48.—49.—frtfg, magy. uras. fiatal könnyű 48.—49.—frtfg, magyar szedett közép 47.—48.—frtfg, magyar szedett könnyű 47.—48.—frtfg, romániai átmeneti bakonyi nehéz 37.—38.—frtfg, rom.fátmeneti eredeti közép 38—38.50 frtfg, szerbiai átmenet nehéz 47.50—48.50 frtfg, szerb. átmeneti könnyű. 48.—49. frtfg, hízó a vasutról mássálva 28.—30.—frtfg, hízó 1 fél éves élősulnyben 4% —.—. hízó két éves élősulnyben —.—. frtfg, makkos sörtes élősulnyban, 46%, levonással frtfg. Az árak hivatal sörteseknél páronkint 45 kiló és 1%-os levonással métermázsánkint értendők. Romániai és szerbiai sörteseknél, pm loyk mint átmenetiek adatkak el a vevőknek, áronkint 3 arany vám feyében megtérítetik.

Apró-cseprő. A telefon mint időjós. Ha 7—8 méter távolban két vasutat erősítünk meg, melyeket kaucsukkal borított rézsodrony egy telefonnal köt össze, ug az utóbbi a zivatar közeledését tempa zugsással legalább 12 órával előbb fogja jelenteni. Midőn a zivatar már közel van, oly zuhogás hallatszik, mint mikor a jégeső az ablakokat veri; minden villám olyan benyomást gyakorol, mintha rekessze követ dohánának. Ha ezt a készüléket megfelelően módosítják, a gazdák mindenesetre jó hasznát vehetik.

— Az ember élte, tette, járta
— Csak álom.
— Király almódja, hogy uralkodik,
Hogy int s parancsol — ez pedig
Csak álom
S szétzúti menten a halál.
Adós almódja kincseit,
Es a szegény: hogy rátalál
A mit keres, kerget; pedig
Mindöz csak álom.
Es a sötét gond almokat lát;
A gyűlölet míg almokat mond,
Mind csak álom.
A reménynek teljesülése
S új remény — mind álom szulte
E világban.
Mi az élet — törekvés ez,
A valóra ébredéshez,
Minden függ mintegy pókszálon...
— Mi az élet? — Arny és álom...
Calderon.

A hangyák hasznossága. A Mantua vidékén lakó kertészek gyümölcsfáikhoz minden érben hangyákat szoktak telepíteni s azt tapasztalják, hogy azon érben gyümölcsfák a hernyók és kártékony rovaroktól mentek maradnak. Még má napig fenáll az azon téves hiedelem, hogy a gyümölcsfák betegedéseinek okai a hangyák, pedig az épen nem áll; sőt ellenkezőleg, azok mentik meg a gyümölcsfákat a kártékony rovarok peteitől.

A ki egy darab kenyert kér, nemesebb, mint ki bőkrét vagy pillantásért koldul; mert hiszen az tibbet ér ezeknél.

Young.
Embereknek és könyveknek sokszor kell javittatniok, hogy kikétkből kitiszultjanak.
Jean Paul.

Életmentő. X. as-szony nyaralójából a fővárosba érkezve, egy fiatal úrral állit be férjéhez. A férj gyanusan pislogat, végre is nem állja meg szó nélkül: Ed-sem ez a fiatal ur bizonyosan nem tudja, hogy már férjes nő vagy... — Ah — válaszol a feleség ingerületen, még nekem áll jobbn! Tudd meg, hogy ő az én életmentőm, ha nem ismerkedem meg vele meg az unalom!

Felelős szerkesztő: Gáspár Imre.
Kiadó: Kutasi Imre.

Arverés regalera.

A balkányi regale jövő okt. 8-ik napján, d. e. 9 órakor, a városháznál több részletben, hat egymásután következő évre, árverés utján haszonbérbe adatik.

Föltételek megtekinthetők alulírott lakásán, bármely időben. Megjegyezzük mégis, hogy a kikéltási árból 10% bánatpénzül letendő. Balkány, 1885. szept. hó 15.

Gaal Elek,
földesurasági igazgató.

70 szekér szóna és teli vegyes takarmány eladó.

A Ermelléken eladó, a telelendő állat alkuszerténi részéért is megkapható. Bővebb értesítést tek. Sebes György ur ad Varga-utca 2249. szám alatt,

